

VERSCHAFFELT, Jules E. (Gent 27 januari 1870 – Den Haag 22 december 1955).

Studeerde fysica aan de Rijksuniversiteit Gent (RUG), waarna hij te Amsterdam en Leiden wiskunde en natuurkunde volgde. In 1906 werd Verschaffelt docent aan de Université libre de Bruxelles.

les. Van 1914 tot 1923 verbleef hij in Nederland. Toen in 1923 aan de RUG een tweetalig onderwijsstelsel werd ingevoerd, kreeg hij daar een aanstelling als docent. Hij werd benoemd tot hoogleraar en bleef dit tot zijn emeritaat in 1940. Na de Tweede Wereldoorlog verhuisde hij opnieuw naar Nederland.

In zijn studententijd was Verschaffelt lid van 't **Zal wel gaan** en het **Willemsfonds**. Net zoals vele anderen onderging hij de sterke invloed van **Julius Mac Leod**. Dit kwam tot uiting in zijn lidmaatschap van het biologisch genootschap **Dodonaea**. Tijdens de Eerste Wereldoorlog toonde hij zich in Nederland een aanhanger van het 'passivisme'. Als docent en hoogleraar aan de RUG bouwde hij na de oorlog via zijn colleges, zijn natuurkundig laboratorium en zijn assistenten een volwaardige Nederlandstalige opleiding uit en legde de basis voor hoogstaand wetenschappelijk onderzoek in het Nederlands. Ook nam hij deel aan de **Vlaamsche Wetenschappelijke Congressen** en was hij stichtend lid en tussen 1928-1929 ook voorzitter van de **Vlaamse Wetenschappelijke Stichting**. Uit deze laatste functie nam hij ontslag toen de organisatie zich volgens hem te veel op het politieke terrein bewoog. Daarnaast schreef hij talrijke wetenschappelijke bijdragen in diverse Nederlandstalige tijdschriften. Toen Verschaffelt in 1928 naast de tienjaarlijkse prijs voor natuur- en scheikunde greep veroorzaakte dit langs **flamingantische** zijde een fikse rel. Pas in 1931 werd hij dan toch gehuldigd.

Als vooraanstaand fysicus speelde Verschaffelt een rol in de vernederlandsing van de **wetenschapsbeoefening** in Vlaanderen. Hij was voorstander van onderwijs en wetenschapsbeoefening in de Nederlandse taal maar hield zich ver van elk radicalisme. Als oud-lid van 't Zal wel gaan was hij een tegenstander van de groeiende nationalistische invloeden in dit studentengenootschap. Net zoals zijn leermeester Mac Leod verzette hij zich tegen elke politieke inmenging in het wetenschappelijke leven. De wetenschap moest volgens hem de politieke tegenstellingen overstijgen. Bijgevolg had hij geen bezwaar tegen het gebruik van het Frans of het Engels op internationale wetenschappelijke contacten, weigerde hij in 1928 zijn lidmaatschap van de Académie royale op te geven in ruil voor een lidmaatschap van een Vlaamse Academie, uit vrees dat deze laatste een te provincialistische mentaliteit zou krijgen, en veroordeelde hij datzelfde jaar de boycot van de Vlaamse studenten tegen het stelsel van de gedeeltelijk vernederlandste universiteit (**Nolf-barak**).

LITERATUUR: 'Miskennis van een Vlaamschen professor te Gent', in *De Standaard* (21 februari 1930); – B. van Camp, M. Dorikens en L. Dorikens-Vanpraet, *J.E. Verschaffelt (1870-1955)*, 1995; – B. van Camp, 'J.E. Verschaffelt (1870-1955) en de Vlaamse beweging', in *WT*, jg. 54, nr. 4 (1996), p. 265-271.

ILLUSTRATIE(S), zie: wetenschapsbeoefening.

BART VAN CAMP